

Efter særligt Ønske af de daværende sønderjydske Repræsentanter i dette høje Ting fik dette Afsnit følgende Ordlyd: „De i de sønderjydske Landsdele gældende Regler om Ejendomsforholdet til Kirkerne, deres Kapitaler og Ejendomme og til Præstembedernes Kapitaler og Ejendomme berøres ikke af denne Lov“. I Motiverne til det foreliggende Lovforslag hedder det, at naar man nu foreslaar, at denne Passus skal ophæves, saa er det kun, fordi man betragter den som overflødig, fordi de tilsvarende Bestemmelser, hedder det i Motiverne, findes optaget i § 6, 1ste Stykke, i Lov Nr. 281 af 30. Juni 1922 om Kirkers Bestyrelse m. m. og i § 62, 2det Stykke, i Lov Nr. 286 af samme Dato om Folkekirkens Lønningsvæsen udenfor København og Frederiksberg m. m. Menighedsraadene i Sønderjylland lægger megen Vægt paa, at denne Bestemmelse ikke stryges, og da der ikke af den højtærede Kirkeminister er anført andre Grunde til at stryge den end, at den kan betragtes som overflødig, gaar jeg ud fra, at dette Ønske vil blive opfyldt under den senere Behandling af Lovforslaget.

Venstre vil imidlertid selv under denne Forudsatning ikke kunne yde sin Medvirkning til Gennemførelse af den foreslaede Lovændring, hvorefter Lov Nr. 537 af 4. Oktober 1919 uden videre bringes til Anvendelse i de sønderjydske Landsdele. Vi staar som det ærede Medlem Hr. J. P. Nielsen principielt paa det Standpunkt, at en ensartet Lovgivning i hele Riget maa tilstræbes, men dermed er ikke sagt, at den kan gennemføres med eet Slag. Vi har lige i de sidste Dage i dette høje Ting behandlet to nye Lovforslag om Udstykning af Landejendomme, og det viste sig da praktisk umuligt at gennemføre en ensartet Lovgivning for det gamle Land til Kongeaaen og de sønderjydske Landsdele, fordi vi ogsaa her stod overfor de særlige Forhold, som fulgte af den historiske Udviklings særegne Karakter. Saadan vil vi endnu i en Aarrække Gang efter Gang staa overfor Forhold, som medfører, at selv om vi principielt — og jeg kan sige for mit Vedkommende ogsaa hurtigst muligt — vil tilstræbe en ensartet Lovgivning for hele Riget, maa vi dog tage Hensyn til historiske Forhold, som forefindes, og som ikke uden videre kan fejtes til Side.

Venstre staar endvidere paa det Standpunkt, at Oprettelsen af Husmandsbrug af sociale saavel som af nationale Grunde er overordentlig ønskelig og fremfor alt i de sønderjydske Landsdele. Jeg kan i den Henseende underskrive omtrent alt, hvad

det ærede Medlem Hr. J. P. Nielsen har sagt. Men Forholdene ligger saadan dernede, at der foreløbig ikke er den store Mangel paa Jord, som man let faar Indtryk af. Vi har jo dernede de store Domænegaarde, vi har Udstykningsforeninger, som har opkøbt Jord til Udstykning, og faktisk har Forholdene ligget saadan i de senere Aar, at vi har haft svært ved at faa det nødvendige Folkemateriale til den Jord, der stod til Disposition. Men rent bortset derfra staar vi paa det Standpunkt, at det er nødvendigt at tage et vist Hensyn til de i vide Kredse Syd for Kongeaaen raadende Stemninger, specielt til det af de sønderjydske Menighedsraad saa enstemmigt og med saa stor Styrke fremsatte Ønske. Og her vil jeg gerne atter rette en særlig Bemærkning til det ærede Medlem Hr. J. P. Nielsen. Han taler, som om der bestaar en given Modsætning imellem Menighedsraadene paa den ene Side og Smaakaarsfolk paa den anden Side. Dette er jo meget misvisende. Menighedsraadene fremgaar af almindelige Valg, i Menighedsraadene er alle Samfundsklasser repræsenteret, og man kan derfor ikke, saadan som det ærede Medlem gjorde, uden videre fremstille dem som staaende i en bestemt Modsætning til Smaakaarsfolk.

Hvis vi vedtog Lovforslaget i den foreliggende Form, vilde det utvivlsomt af vide Kredse Syd for Kongeaaen blive følt som et utilladeligt og retsstridigt Indgreb i en nedarvet, i Generationer energisk værnet, af skiftende Regeringer anerkendt og endnu bestaaende Ejendomsret. Dets uforandrede Vedtagelse vilde utvivlsomt vække dybtgaaende Uvillie og Uro i mange Kredse. Det vilde uddybe bestaaende Modsætninger og sikkert, da vi her staar overfor en Befolkning, der under haarde Kaar har været vant til at kæmpe for, hvad den troede paa som sin gode Ret, ogsaa afføde lidet ønskelige Retssager. Det kan vi ikke gaa med til, hvor meget vi end ønsker klare Lovbestemmelser og klare Retsforhold, hvad der jo i Øjeblikket i saa høj Grad savnes paa dette Omraade.

Vi anerkender imidlertid uden videre, at den nuværende Tilstand er uholdbar, og at en Lovordning er nødvendig. Vi er simpelt hen ved at køre fast. Paa den ene Side tiltager adskillige Menighedsraad sig større Rettigheder, end Loven hjemler, og paa den anden Side er akkurat det samme Tilfældet med forskellige Husmandsforeninger, og overfor Kirkeministeriet har man i en Række Tilfælde simpelthen sat sig ud over Lovens klare Forskrifter. Det